

Gemeente van Christus,

De grote kerkhervormer Johannes Calvijn vatte het verhaal van de bruiloft te Kana nogal letterlijk op. Hij moest er geloof ik niet zoveel van hebben: zo'n enorme overvloed aan wijn, daar kon weinig goeds van komen. Vandaar dat hij aan zijn uitleg van dit Schriftgedeelte een waarschuwing toevoegde over de gevaren van overmatig drankgebruik. "Geniet, maar drink met mate", iets in die geest.

Op zich nog niet zo gek, in onze samenleving waarin niet voor niets na de feestmaand december sinds enige jaren een "dry januari" volgt. Voor hen die eraan meedoen, dan.

Maar met een al te letterlijke uitleg van het water dat in wijn verandert, wordt aan dit belangrijke verhaal uit het Johannes-evangelie niet echt recht gedaan, geloof ik.

Een andere, wat oudere kerkvader, Hiëronymus, zit er in mijn beleving dichterbij. Van hem gaat het verhaal dat hij op een dag werd aangesproken door iemand die hem uit de tent wilde lokken. Deze man had berekend dat die stenen kruiken zo'n 600 liter wijn hadden bevat. Hij vroeg aan Hiëronymus of de bruiloftsgasten dat allemaal soldaat hadden gemaakt. "Mooie bende zal dat geweest zijn, nietwaar?"

"Nee", antwoordde de kerkvader, "dat hebben de gasten toen niet allemaal opgedronken. **Wij drinken er allen nog dagelijks van.**"

Dat is mooi gezegd. Ik hoop in deze overdenking duidelijk te kunnen maken wat dat voor ons vandaag de dag zou kunnen betekenen. Met andere woorden: waar dit wonderlijke verhaal raakt aan ons eigen bestaan.

De evangelist Johannes vertelt het verhaal van Jezus op zijn geheel eigen wijze. Zo weeft hij bijvoorbeeld door heel zijn evangelie heen zeven tekenen van Jezus. Dat zijn er niet toevallig zeven, natuurlijk. Het verhaal mondt uit in het zevende teken: de opstanding. Maar in het éérste teken, dat we zojuist hebben gehoord, is voor de goede verstaander alles wat komen gaat, al te horen. Zoals in een ouverture van een opera alle thema's die straks voluit zullen klinken, al even te horen zijn.

Johannes noemt wat Jezus doet op de bruiloft in Kana "het eerste teken". Daarmee bedoelt hij niet alleen het eerste in de rij van zeven. Maar vooral ook zoiets als: het principiële teken.

Principiële, zoals in het eerste vers van de bijbel: "In den beginne.. was de aarde woest en ledig." Wat zoveel wil zeggen als: in beginsel, in wezen...in principe was de aarde woest en ledig.

Totdat God sprak. Toen veranderde er wezenlijk iets aan die woeste leegte: die werd door het spreken van God gevuld.

Op een soortgelijke manier laat dit principiële teken zien wie Jezus in wezen, in beginsel is.

Waar het in wezen om draait in zijn optreden. In wat hij zegt en doet.

In dit teken wordt zijn betekenis voor de mensen onthuld.

Het is misschien toch goed om nog even iets over die term "teken" te zeggen. Johannes kent geen "wonderen". Deze evangelist laat Jezus geen wonderen verrichten, maar tekenen.

Een wonder is bedoeld om mensen te verbazen.

Een téken verwijst altijd naar iets anders. **Je herkent het teken op het moment dat je door de direct zichtbare werkelijkheid ervan héén kijkt.**

Een even sprekend als eenvoudig voorbeeld vind ik altijd een bloesemknop, die het teken kan zijn van de naderende lente. Hij heeft nog een beetje zon nodig om open te gaan en tot bloei te komen...

Eerst één knop, dan twee, drie, dan overvloedig veel, alleen al aan die ene roze prunus in jouw achtertuin.

Maar die eerste knop, die is het teken van wat komen gaat. Als je er oog voor hebt, tenminste.

Dan zie je een werkelijkheid die er nog niet is. Maar die vast en zeker door zal breken.

Jaren geleden waren we in Theresienstad. Daar was destijds een van Hitlers concentratiekampen. Nadat we het kamp hadden bezocht, gingen we naar het museum. Daar hingen in een van de zalen allemaal kindertekeningen uit dat kamp. Allemaal van vlinders.

Het raakte me diep.

Dergelijke tekeningen komen uit een heel diepe laag van onze ziel, denk ik.

Uit de kleine, doodsogende gevangenis van de pop, zal op een goede dag, wakker gekust door de warmte van de zon, een prachtige vlinder tevoorschijn komen, haar vleugels drogen en uitslaan. En het weidse hemelblauw invliegen.

Welbeschouwd toch een van de wonderlijkste transformaties die we kennen: hoe een rups zich inspint, om na lange tijd in haar cocon te hebben gezeten, zich letterlijk en figuurlijk ontpopt als een kleurrijke vlinder. Een even veelzeggend teken dat verwijst naar de opstanding, als dat van de graankorrel die in de aarde moet vallen om vrucht te dragen.

Om een soortgelijke transformatie gaat het in mijn beleving ook in dit verhaal van de bruiloft in Kana. Ik bedoel niet die letterlijke verandering: van water in wijn. Maar een die zich kan voltrekken in ons eigen leven. In onszelf. Als we op een of andere wijze vast zijn gelopen. "Als onze wijn op is". En Jezus verschijnt. En hij ons zo aanspreekt, aanraakt, dat de woestheid en de leegte in ons leven nieuwe inhoud en richting krijgen. Dat ons glas weer vol wijn is. Of, om een ander beeld te gebruiken: een verandering die zich kan voltrekken als er dienaren – mensen om ons heen – verschijnen die onze lege waterkruiken willen vullen.

Waar het in dit eerste tekenverhaal natúúrlijk niet om draait, is de vraag of Jezus letterlijk water in wijn kon veranderen. Wat zouden wij daar immers aan hebben?

Het draait in het evangelie o.a. om de vraag hoe Jezus in staat was - en is - om levens van mensen, om óns te veranderen. Dat wil het verhaal ons laten zien. En je kunt het alleen maar zien, als je bereid bent om het hele gebeuren symbolisch op te vatten.

Het Bruiloftsfeest is in de bijbel een symbool. Voor de eenheid, de harmonie tussen God en Zijn volk, God en de mens. Een eenheid die zich vertaalt in harmonie tussen mensen, in allerlei vormen van liefde en verbondenheid die mensen voor elkaar kunnen voelen. Een eenheid die zich óók en - in mijn beleving allereerst - vertaalt in een innerlijke harmonie, die ieder mens in zichzelf kan ervaren.

Waar mensen innerlijke vrede met zichzelf ervaren en met God, in vrede leven met anderen om hen heen, dáár wordt "De Bruiloft", het feest van Gods liefde in ons leven, gevierd.

Zo is die bruiloft een beeld voor het Koninkrijk van God. Niet als iets dat ergens ver weg in de toekomst komen zal. Maar als realiteit in ons leven hier en nu. Deze liefde maakt het leven tot een feest.

Maar het leven is niet altijd en zeker niet voor iedereen een feest. Daar staan o.a. die zes lege, stenen kruiken symbool voor. Normaal gesproken zaten die vol water, daarmee kon je je opfrissen, het stof van je handen, voeten en gezicht wassen, zodat je vrolijk aan het feest kon beginnen.

Als er tenminste voldoende wijn was....

Mijn kruiken zijn leeg.... de wijn in mijn leven is op,-

Het zijn dichterlijke beelden voor al die situaties waarin die harmonie, die eenheid doorbroken wordt. Waarin liefde bekoelt.

I've seen you change the water into wine / I've seen you change it back to water too, zingt Leonard Cohen op een van zijn laatste cd's, in het nummer Treaty.

Ik heb gezien hoe jij het water in wijn veranderde..... ik heb ook gezien hoe je die wijn weer veranderde in water. Een man ontmoet een vrouw. Haar liefde verandert het water van zijn leven in wijn.

Verleent het glans. Geeft het zin en samenhang.

Maar het vuur van de liefde kan uitdoven. De eenheid verbroken, er groeit afstand, het wordt kil.

En langzaam maar zeker verandert de wijn weer in water. Bitter water, dit keer.

Het is een van de vele manieren waarop je kunt ervaren dat het leven je niet brengt wat je ervan had gehoopt. Waarop je hard tegen de grenzen van de werkelijkheid stoot.

Hoe worden onze lege kruiken gevuld? Hoe kan water in wijn veranderen, in jouw leven?

Het verhaal laat dat mooi beeldend zien. Je hebt er dienaren voor nodig. Dienaren die doen wat Jezus zegt. Die zich willen inzetten om het leven van anderen (weer) tot een feest te maken. Op hoop van zegen, zou je kunnen zeggen.

Vorige week hadden we een kleine bijeenkomst in Jorwert. Een van ons las een liedtekst van Stef Bos. Ik citeer er een paar regels uit:

Ik kan bergen verzetten / ik kan grenzen verleggen / ik kan de tijd laten stilstaan / verliezen en doorgaan / ik de liefde verklaren, de hemel beloven /

Ik kan tegen de stroming in / in de toekomst geloven,
maar ik kan het niet alleen...

Ik kan stap voor stap de wereld veranderen.....ik kan de zwaarte van je schouders laten vallen / en tegen de
verdrukking in, dwars door alles heen / de hemel op aarde laten zien.....
maar ik kan het niet alleen.

Dat er mensen zijn die, al of niet bewust in de geest van Christus, er willen zijn voor een ander.

Bescheiden, belangeloos. Die een ander willen "dienen". Zoals Jezus kwam om te dienen.

Dat je mensen om je heen hebt, bij wie jij je zo geborgen voelt, dat je langzaam maar zeker (weer) iets van jezelf
durft te laten zien. Dat kan het begin zijn van iets nieuws. Er begint iets te veranderen: het eindeloos lijkende,
grijze wolkendek breekt.....er valt een straal zonlicht doorheen.

Water verandert in wijn.... je voelt weer iets van nieuwe moed. Een begin van innerlijke rust en vrede.

Het besef dat het goed is dat je er bent.

En vanuit dat besef kun jij op jouw beurt dan weer voor anderen van betekenis zijn.

Hún lege kruik vullen, - gestalte geven aan de Liefde.

Ik geloof dat Johannes ons dat aan het begin van zijn evangelie alvast wil laten zien. Dat het God hier om te doen
is. De hele schepping in principe bedoeld als één groot bruiloftsfeest, waarop de wijn van de liefde overvloedig
vloeit. En het leven wordt gevierd.

Jezus, Gods dienaar bij uitstek, heeft de sleutel tot dat feest in handen.

Aan ons om die sleutel aan te nemen,

Amen.